

**buur
kracht.**

**Klimaatverbond
Nederland**

Wijksafari hittestress

Op wijksafari

Het is een mooie middag in het voorjaar. Bewoners en mensen van de gemeente, de woningcorporatie, (ouderen)zorgorganisaties, vrijwilligersnetwerken, Operatie Steenbreek of andere groene initiatieven verzamelen zich op een centrale plek in de wijk.

Op de hitte- en eenzaamheidskaart valt deze wijk op: het is één van de wijken binnen de gemeente met grote histerisico's.

De deelnemers worden van harte welkom geheten door Margot Ribberink, gastvrouw van deze wijksafari. Zij vertelt waarom hitte een toenemend probleem is in Nederland.

Vervolgens legt ze kort uit wat er op het programma staat voor vandaag en dan kan de wijksafari hittestress van start.

Tijdens de wandeling door de wijk wordt stil gestaan bij 'hotspots': plekken waar de hitte vooral een probleem is en aangepakt zou kunnen worden. Bij elke hotspot gaat Margot het gesprek aan met een medewerker van de organisatie die over de betreffende plek of het onderwerp gaat en nodigt de wijkbewoners en andere deelnemers uit daarin deel te nemen.

Een paar voorbeelden:

1. **Aangename koele parken:** Hoe ziet het openbaar groen in de wijk eruit? Is het daar koel in de zomer? Nodigt de plek uit om er bij hitte een paar uur te verblijven? Wat zou er anders kunnen?
2. **Hete stenen:** Waar zouden hete stenen, bijvoorbeeld op de hoek van een straat, kunnen worden vervangen door groen? Wat vinden de bewoners daarvan? Zouden zij zelf hun tuin, gevel of balkon vergroenen? En wat hebben zij daar dan voor nodig?
3. **Koele plekken:** Wat zijn de openbare gebouwen in deze wijk die tijdens een hitteperiode als koele 'schuilplek' gebruikt zouden kunnen worden? Zijn die gebouwen uitnodigend genoeg tijdens een hittegolf? Staan de beheerders open voor openstelling tijdens een hittegolf? Hoe zou dat georganiseerd kunnen worden?
4. **Koele woningen** (een woonblok van de wooncorporatie): Welke hitteproblemen ontstaan er in een woning? Wat kunnen de bewoners en de corporatie daar samen aan doen?
5. **Kwetsbare bewoners:** Welke activiteiten organiseren (vrijwilligers)organisaties voor de voor hitte kwetsbare bewoners (met name ouderen) in de wijk? Wat doen zij tijdens een hittegolf? Wat zou er nog meer kunnen?

Na afloop van de safari keren de deelnemers terug eventueel voor een gezamenlijke maaltijd. Ze worden daarbij aan verschillende tafels in kleine groepen gezet. Margot vraagt de groepjes om in gedachten terug te gaan naar de hittegolf van augustus 2020. Hoe zouden de wijk, de woningen en de zorg voor ouderen en andere voor hitte kwetsbare mensen in deze wijk eruit kunnen zien om zo'n hitteperiode de baas te kunnen? Iedereen wordt in het bijzonder gevraagd om ideeën te bedenken die niet alleen hitte, maar tegelijk ook andere problemen in de wijk kunnen verlichten. Deze worden per groepje in steekwoorden opgeschreven op de aanwezige flipovers/of ander schrijfblad. Tot slot geven de groepjes elkaar een korte presentatie van hun ideeën. Het mooiste idee wordt beloond met het grootste applaus.

Een paar weken later in volgt een tweede bijeenkomst. Hierin bespreken de deelnemers welke ideeën van de wijksafari al kunnen worden opgepakt voor de komende zomer, en welke moeten wachten tot daarna.

Op de derde en laatste bijeenkomst, in mei/juni, komt Margot terug om van de deelnemers aan de wijksafari te horen hoe het gaat. Hoe heeft de wijk zich inmiddels voorbereid op de komende zomer? Ze verzamelt de verhalen in een verslag met het hitteactieplan en deelt deze met alle deelnemende gemeenten.

De hitte periode

Een deel van het actieplan, zoals het vergroenen van de wijk, zal juist niet in de zomer plaatsvinden, maar in het plantseizoen in het najaar, of de lente.

Het tweede deel wel: als er een hittegolf aankomt.

Dankzij de veertiendaagse weersverwachting is een hitteperiode goed voorspelbaar. Als die aanwijzingen er zijn neemt de coördinator van het hitteactieplan contact op met de deelnemers van het actieplan om de algemene afspraken nog een keer door te nemen en te 'finetunen' naar de daadwerkelijke beschikbaarheid en mogelijkheden van de deelnemers - sommigen zullen immers op vakantie zijn.

Als er in de zomer een hittegolf heeft plaatsgevonden komt Margot in het najaar nog een keer terug om te horen hoe het gegaan is en om daar weer verslag van te doen.

Waarom een wijksafari hittestress?

Een safari is een avontuurlijke reis, een ontdekkingsstocht, in dit voorstel naar nieuwe inzichten en contacten voor de aanpak van hittestress.

Hitte is het meest onderschatte en toch één van de gevaarlijkste klimaatrisico's. Bij elke hittegolf verliezen in Nederland honderden mensen, vooral ouderen, het leven. En zeer veel anderen ondervinden grote last van de hitte. Om de hitterisico's te verminderen zijn er maatregelen nodig in vooral de volgende drie domeinen: gebied, gebouw, gezondheid. Maar binnen die domeinen is er nog weinig aandacht voor de hitteproblematiek. Andere maatschappelijke opgaven staan hoger op de agenda.

Op landelijk en ook vaak gemeentelijk niveau komen beleidsmedewerkers en uitvoerders uit de drie domeinen elkaar nog te weinig tegen om tot een gezamenlijke hitte-aanpak te komen. Op wijkniveau, in onze woningen en de openbare ruimte, haken de drie domeinen veel natuurlijker in elkaar. Onze gezondheid, woning en de buitenruimte worden gelijktijdig geraakt door een hittegolf. Bovendien zijn burens en professionals dicht in de buurt. Een wijk safari is daarom uitermate geschikt om het over hitte te hebben, dicht in de buurt en concreet: hoe, waar en met wie kan de hittestress worden aangepakt?

Doel

Het doel van de wijk safari is:

- Op wijkniveau kennis over en ervaringen met hitte delen en oplossingen bedenken. Welke acties kun je ondernemen m.b.t. gebied, gebouw, gezondheid en bij welke bestaande buurt initiatieven kun je daarbij aanhaken?
- Bewoners kunnen aan de slag gaan met maatregelen waardoor we beter met hittestress om kunnen gaan.
- Gemeenten zijn geholpen om hun bewoners te activeren op dit onderwerp, en dit kan een vervolg krijgen in deze wijk, maar mogelijk ook andere wijken en het gemeentebestuur.
- Professionals werkzaam in de drie domeinen verrijken in hun kennis over de risico's van hitte; denken mee over oplossingen binnen hun werkveld én raken betrokken bij de vraag hoe en waar op gemeentelijk niveau de samenwerking tussen de drie domeinen in de aanpak van hitte kan worden versterkt voor een lokaal hitteplan.
- De ervaringen, ideeën en acties komen samen in een digitaal voorbeeldboek.

Voorbereiding en organisatie

Voorafgaand aan de wijk safari gaan LSA bewoners, Buurkracht en Klimaatverbond Nederland in overleg met bestaande lokale contacten en vervolgens met de gemeente over de vormgeving van de wijk safari. Lokale organisaties die actief zijn op Gebied (buitenruimte), Gebouw (woningen) of Gezondheid worden uitgenodigd om mee te doen. Vervolgens worden de data voor de wijk safari en de twee vervolgbijeenkomsten gekozen.

Klimaatverbond Nederland maakt het draaiboek voor de wijk safari, en na afloop het verslag, met suggesties voor een plan van aanpak. Deze is beschikbaar voor de tweede bijeenkomst. Ook van deze bijeenkomst maakt Klimaatverbond Nederland het verslag.

Voor de derde bijeenkomst is het verslag van de wijk safari en van de tweede bijeenkomst beschikbaar.

Uiteindelijk brengt Klimaatverbond Nederland, Buurkracht en LSA bewoners de ervaringen van de wijk safari's, en indien van toepassing, de ervaringen tijdens de hittegolf samen in een landelijke publicatie.

Nazorg

Deelnemers aan de wijksafari hittestress wordt gevraagd om hun contactgegevens door te geven, zodat ze voor een eventueel vervolg weer benaderd kunnen worden, óf voor aanpalende activiteiten, zoals een bewoners initiatief.

Contact: Madeleen.Helmer@klimaatverbond.nl